

Nota herindeling academiejaar (21 mei 2014)

VVS wil:

- Tegelijk aandacht voor nieuwe onderwijs- en examenvormen in de denkoefening over de herindeling van het academiejaar.
- Een minimumduur voor de blok- en examenperiodes, met genoeg tijd voor feedback na de eerste examenkans en voldoende tijd om te studeren voor de tweede examenkans.
- Het behouden van de kerst-, paas- en zomervakantie op het moment van de schoolvakanties.

INHOUD

1. Vernieuwde werkvormen.....	1
2. De tweede examenkans.....	2
3. Behouden kerst- en zomervakantie.....	4
4. Internationalisering.....	4
5. Conclusie.....	6

1. VERNIEUWDE WERKVORMEN

De herindeling van het academiejaar zou een vernieuwing van de werkvormen als gevolg moeten hebben. VVS gaat hier niet mee akkoord. De werkvormen kunnen ook vernieuwd worden alvorens het academiejaar anders in te delen. Permanente evaluatie bijvoorbeeld is op dit moment al perfect mogelijk. **VVS vreest dan ook dat er te veel aandacht gaat naar het herindelen van het academiejaar en te weinig naar het eigenlijke doel, namelijk het vernieuwen van onze onderwijs- en evaluatievormen.** De instellingen mogen er niet vanuit gaan dat deze vernieuwing automatisch zal volgen uit een herindeling van het academiejaar. VVS vindt dat een wetenschappelijke studie naar de invloed van een herindeling wenselijk is. Het mag niet de bedoeling zijn met de studenten te gaan experimenteren.

Op dit moment staan we nog niet ver in het gebruik van werkvormen. Vaak wordt er nog op een heel klassieke manier lesgegeven en geëvalueerd. In sommige opleidingen is men klaar voor vernieuwing en dooft de blokperiode inderdaad uit, maar in andere opleidingen is er nog veel werk of zijn de mogelijkheden hiervoor beperkt. Er moet op zoek gegaan worden naar **good practices** als voorbeeld. Examens in hun huidige vorm zouden een bevestiging moeten worden van de permanente evaluatie doorheen de onderwijsweken. Er moet dan wel **een grondige hervorming van de evaluatie** komen. Als het tot een herindeling van het academiejaar komt, moet er genoeg tijd voorzien worden voor het verbeteren van de examens zodat vernieuwde evaluatievormen worden gebruikt. Als de verbeterperiode te kort is zal de verleiding voor de docenten namelijk groot zijn te kiezen voor snel te verbeteren examenvormen die uit pedagogisch perspectief niet altijd de beste zijn.

Die vernieuwingen primeren voor VVS op een hervorming van het academiejaar. VVS vindt dan ook dat de discussie over een herindeling samen met een discussie over het implementeren van nieuwe onderwijs- en examenvormen moet gevoerd worden.

2. DE TWEDE EXAMENKANS

Bij het afwegen van andere indelingen van het academiejaar, maakt VVS zich in eerste instantie zorgen over de tweede examenkans. Een systeem met een onmiddellijke herkansing en kortere blokperiode roept **vele (praktische) vragen** op.

Ten eerste zullen **niet alle studenten baat hebben bij een snelle herkansing**. Het is vooral goed voor studenten die slechts één of twee kleine tekorten hebben. Een beperkt tekort kan op een paar weken wel bijgewerkt worden en een onmiddellijke herkansing kan voor deze studenten motiverend zijn. Voor studenten met meer tekorten, is dit echter een potentieel stresserende situatie. Terwijl de slechte examenresultaten binnenlopen, moeten ze beslissen of ze herexamens gaan meedoen of zich gaan heroriënteren. Bovendien zal de periode niet lang genoeg zijn om alle tekorten bij te werken. Dit kan heel demotiverend werken. Daar waar

studenten nu de kans krijgen met hernieuwde moed aan het tweede semester te beginnen, kunnen studenten nu hun motivatie al verloren zijn als zowel de eerste als tweede examenperiode tegenvallen. Ook voor studenten die een tekort hebben voor hun **bachelor- of masterproef**, kan een snelle herkansing voor problemen zorgen. Studenten die te horen krijgen dat ze hun bachelor- of masterproef helemaal moeten herschrijven, moeten hier genoeg tijd voor krijgen. Een korte tweede examenperiode die meteen aansluit op de eerste, geeft niet die nodige tijd hiervoor. Ook hier moet rekening mee gehouden worden bij een eventuele nieuwe indeling, zodat de studenten die hiervoor moeten herkansen niet automatisch studievertraging oplopen.

Ten tweede vraagt VVS zich af **of het mogelijk zal zijn studenten van feedback te voorzien voor de tweede examenkans aanvangt**. Het heeft geen zin een tweede examenkans te organiseren als de studenten niet de tijd krijgen uit hun fouten van de eerste keer te leren. Praktisch gezien lijkt het onmogelijk om genoeg tijd in te lassen hiervoor.

Ten derde **verdwijnt de tweede zit** in dit systeem **in de perceptie van de studenten**. Dit is te kort om grondig opnieuw te studeren en te kort om alles even los te laten. De eerste en tweede zit zullen ervaren worden als één lange examenperiode.

Ten slotte wordt in dit systeem **te weinig rekening gehouden met zieken en werkstudenten**. Een zieke student krijgt misschien genoeg tijd om te recupereren, maar kan door de volgtijdelijkheid van sommige vakken niet aan het volgende semester beginnen alvorens te slagen voor het examen van het vorige vak. Praktisch gezien is het echter onmogelijk genoeg ruimte te laten voor een recuperatieperiode en de tweede examenkans toch nog af te ronden voor de aanvang van het tweede semester. Een zieke student zal met andere woorden niet evenveel examenkansen krijgen of studievertraging oplopen. Werkstudenten moeten zich in dergelijk systeem plots voor een heel lange periode vrijmaken, wat op onbegrip van de werkgever kan stoten.

VVS wil een **minimumduur** voor de examenperiodes, met **genoeg tijd** tussen de eerste en tweede examenkans voor het verbeteren en de **feedback** en minimum één week tussen de bekendmaking van de punten en de start van de nieuwe lesperiode. Zo krijgen studenten die dat willen de kans om na te denken over **heroriëntering**. Studenten moeten de kans krijgen

hun examens in te kijken **en opnieuw te studeren** voor de tweede examenkans. Hierbij moet **rekening gehouden worden met de praktische bezwaren** voor studenten met grote tekorten, zieke studenten en werkstudenten.

3. BEHOUDEN KERST-, PAAS- EN ZOMERVAKANTIE

VVS wil dat studenten de kans blijven krijgen **vrijwillige engagementen** op te nemen. Concreet betekent dit dat de kerst-, paas- en zomervakantie moet gerespecteerd worden en moet blijven samenvallen met de schoolvakanties. Als die vakanties op een ander moment zouden vallen, verliezen de jeugdorganisaties een groot deel van hun vrijwilligers. De maatschappelijke gevolgen voor een verschuiving van die vakanties wegen niet op tegen de voordelen.

Naast de vrijwillige engagementen komen ook **de vakanties en de studentenjobs** van vele studenten in het gedrang. Traditioneel komen er tijdens de schoolvakanties veel vacatures vrij voor studenten, om vakanties van vaste werknemers en het hoogseizoen in de toeristische sector op te vangen. Een verschuiving van de les- en examenvrije periodes zou dus een tekort aan werk voor de studenten en een tekort aan tijdelijke werknemers voor de werkgevers als gevolg kunnen hebben. In het kader van levenslang leren moet men ook rekening houden met studenten met kinderen, die enkel tijdens de schoolvakanties een familievakantie kunnen plannen.

Voor elke student moet kortom de mogelijkheid blijven bestaan om vakantie te nemen, studentenjobs te doen of een vrijwillige stage of engagement op te nemen.

4. INTERNATIONALISERING

Het is een voordeel om in het kader van de internationalisering de start en structuur van het academiejaar gelijk te laten lopen met het academiejaar in andere Europese landen. Dit **argument gaat echter niet op**, aangezien de indeling van het academiejaar te sterk verschilt

in de Europese landen. Tenzij er een algemene Europese jaarstructuur wordt ingevoerd, is het dus onmogelijk om hiermee rekening te houden.

VVS ziet dan ook als enige oplossing het nemen van **maatregelen**, afhankelijk van de structuur van het academiejaar in het land van herkomst van de uitwisselingsstudenten. Nu al bestaat voor vele uitwisselingsstudenten de mogelijkheid de tweede examenkans aan de eigen universiteit af te leggen of een vervangende taak te maken. De instellingen kunnen ook hierover **good practices** met elkaar uitwisselen.

5. HERORIËTERING EN LEERKREDIET

Als een nieuwe indeling die aan alle voorgaande eisen voldoet mogelijk zou zijn, wil VVS dat er eerst nagedacht wordt over de gevolgen voor de studievoortgang van de studenten. Ook in een nieuw systeem **moet heroriëntering na de afronding van de eerste lesperiode mogelijk zijn**. Dat wil zeggen dat er genoeg tijd tussen de bekendmaking van de punten, het feedbackmoment en de start van de nieuwe lesperiode moet zijn. Ook moeten de kalenders van de verschillende instellingen en richtingen voldoende op elkaar afgestemd zijn zodat een heroriëntering na de eerste lesperiode mogelijk is.

Ten tweede moet er in een nieuw systeem rekening gehouden worden met de gevolgen van het leerkrediet. Hoewel VVS nog altijd een tegenstander is van het systeem en hoopt dat er tegen de eventuele invoering van een nieuwe indeling een beter alternatief is uitgewerkt¹, is dit voorlopig nog een belangrijk element. Voor elke nieuwe alternatieve indeling moeten de effecten voor het leerkrediet van de studenten duidelijk zijn. **VVS kan niet akkoord gaan met een systeem waarin het risico op leerkrediettekorten wordt vergroot.**

¹ Visie leerkrediet, 15 maart 2012

6. CONCLUSIE

VVS vindt het een interessante denkpiste om het huidige systeem kritisch onder de loep te nemen. Toch willen we **ook zien hoe instellingen de nieuwe lesmethoden en -vormen zullen aanpakken**,. Permanente evaluatie links laten liggen en toch de jaarstructuur vernieuwen heeft geen enkele zin en kan zelfs ongewenste effecten opleveren.

De vele argumenten vóór een herindeling van het academiejaar zijn onderwijsgebonden. VVS kan zich hier in vinden, maar de indeling heeft niet enkel effect op het onderwijs. De indeling van het academiejaar is zo ingebed in verschillende regelingen dat een plotse verandering veel problemen met zich zal meebrengen. VVS ziet op dit moment nog te weinig oplossingen voor die problemen.